

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Procvratoribvs. Titulus XXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

tamen eorum causa deferri debet, sed potest magistratus, vel de publico, vel ex ærario eleemosynarum communi, suppeditare, glos. & Dd. in c. l. 1. ad verb. non habebit, ff. eod. Paris de puteo in tractatu synd. ad verb. carcer & carceratus, c. 4. num. 2. & 3. per l. 2. & l. iudices, C. de Episc. auctoritate, &c.

Quæ Pugnantiæ?

Præuaricatio, conuiciandi, & maledicendi, temeritas, opprobria, protractio iurgij ex industria, procacia, præteritio, & defectio meritoria cause, quæ sita occasio, ad turpe compendium, si penes deformem, l. quisquis vult esse caudiculus, C. de postul. l. 1. & l. post duos, C. de aduocat. diuers. iud. Vltimò, pactio de quota litis. Circa hoc tamen distingue: aut pactio illa fit, pendente lite: & aduocatus notatus infamiâ aduocacionis officio priuatur, l. si qui aduocatorum. Aut fit post actam causam: & talis non est illicita, dummodò licitam quantitatem non excedat. Licita autem quantitas, vt ait Vlp. in l. 1. §. licita, ff. de extraord. cog. intelligitur, pro singulis causis vsque ad centum aureos.

DE PROCURATORIBVS.

Titulus XXXVIII.

Continuatio.

INter personas, quæ alienam litem causamque suscipiunt, procurator est. Is enim ad alienam litem ex mādato Rei principalis accedit, siue agat,

agat, siue defendat: in hoc discrepans à defensore, quòd is sine mandato rebus alienis spontè se offerat in iudicio, l. item ait, ff. ex quibus causis.

Quis dicitur Procurator?

Procurator est, qui aliena negotia mādato domini gratuitò administrat, l. 1. ff. eod. c. quia Episcopus, 5. quæst. 3. Quod verbum (gratuitò) ideò adijcitur, quòd procuratoris non sit pacisci de Quota, licet salarium impenso labore dignum accipere possit: vt propter interuentionem mercedis, procuratorem à locatore operum discernamus.

Quot modis constituuntur? vel quotuplices sunt Procuratores?

Ratione causæ efficientis, materiæ, formæ, & effectus, variè constituuntur, & appellatur procuratores.

Quomodo ratione causæ efficientis vel effectus?

Quidam dicuntur veri procuratores, quidam falsi. Veri sunt, qui à domino ad hoc, porrecto mandato, legitimè cōstituti sunt. Falsi sunt, qui à domino mandatum non habent: vel qui quidè habent, sed reuocatū, vel alio quouis modo extinctum, l. licet, C. eod. l. falsus, C. de furtis, c. ex parte, extr. de rescript. Et ab his administrata in effectu ipso iure nulla sunt. Sunt etiam quidam qui in specie procuratores dicuntur, putà, à priuato quodam cōstituti: quidam syndici, qui ab vniuersitate, vel Collegio constituuntur.

Quomo-

Quomodo à Materia?

Quidam speciales, vniuersales, generales, & cum libera. Quidam in rem vel causam alienam, & quidam in rem utilitatemque suam, dicuntur. Procurator specialis dicitur, qui certæ alicuius rei, seu litis negotijque expediendi causa constituitur, l. procurator, ff. eod. c. 5. eod. in 6. Vniuersalis dicitur, qui vniuersorum bonorum, vel in genere, omnium litium, mandato domini constituitur; & hic generalis nonnunquam etiam nuncupatur mandato, & d. l. procurator, ff. eod. Et constituitur tam in spirituali, quam in civili. Spiritualis, vt, in c. cū venissent, extr. de integ. restitut. pecuniaria & civili, vt, l. licet. C. de procurat. Procurator cum libera dicitur, cui rerū gestio liberè, vt omnia, perinde ac dominus, peragere, absque vllō impedimento, possit, committitur, d. l. mandato, l. procurator, ff. eod. c. 4. §. fin. de procurat. in 6. Procurator in rem alienam dicitur, qui aliena negotia administranda mandato domini suscepit, l. 1. ff. eod. Procurator in rem suam est, qui quidem alienum negotium mandato domini gerit, sed ad suum tamen emolumentum, l. seruum, ff. eod.

Quomodo à Forma?

Quidam procuratores sunt iudiciales, quidam extraiudiciales. Iudicialis est, qui lites alienas vigore concessi à domino mandati, vel cautionis de rato in iudicio persequitur, & ille non potest alium substituere procuratorē, nisi post litis contestationem, postquam ipse dominus li-

tis

tis constituitur, & nõ datur nisi maior 25. annis. Extraiudicialis est, qui negotia domini, eius vel tacito, vel expresso mandato, extra iudicium administranda & expedienda suscipit. Et hic aliũ substituere procuratorem potest, & liberè, c. 1. eod. in 6. Et potest dari post 17. annum. Est & alia differentia inter procuratorem ad iudicia, & ad negotia, quæ notatur in c. ex parte decani, extr. de rescript.

Quæ causa Efficiens?

Iussus iudicis, & ratificatio domini, quæ pro mandato est, consensusque tam constituentis, quàm constituti, l. 1. §. 1. vbi glos. & Dd. ff. de postul. Mynsing. obser. 44. cent. 1. vide glos. & Dd. in l. pecuniam, C. de neg. gest. glos. in l. mutus, eod. l. 1. ff. mand. l. filiusfam. §. inuitus, §. fin. & l. 2. in verb. quia consensus abest, ff. eod.

Qui constituere possint Procuratores?

Omnes, qui vel lege, vel Canone non prohibentur. Prohibentur autem, excommunicatus, pupillus, furiosus, minor, qui curatorem habet: nisi tutore, vel curatore auctore, l. mutus, ff. eod. l. neque, C. eod. c. fin. extr. de probat. Syndicus vniuersitatis, tutor, curator, procurator, nisi lis cum illis contestata sit. Ratio est. Quia procurator à domino constituitur: hi autem lite nondum contestata, domini litis non sunt, d. l. neque, l. nec ciuitatis, ff. eod. l. nulla, C. eod. & ibi glos. & Mynsing. obseruat. 43. cent. 1.

Filiusfamilias in iudicio, nisi in castrensi, vel quasi

quasi

190 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
quasi Castrensi peculio, l. filius, ff. eod. l. sed si v.
nus, §. filius, ff. de iureiur. Servus non constituitur,
nisi sit in quasi possessione libertatis, & mouea-
tur ei quaestio status, l. seruū, ff. eod. l. 1. C. de ad-
fert. tollend. Ab hostibus captus; constitutus e-
nim in potestate hostium dominus rerum sua-
rum non dicitur, l. ab hostibus, ff. ex quibus cau-
sis. Quilibet Prælati, absq; consensu Capituli,
c. fin. extr. eod. c. causam, extr. de iud. Innoc. III.
in c. edoceri, extr. de rescript.

*Qui constitui Procuratores pos-
sint, vel non?*

Quiuis procurator cōstitui potest, nisi ex cau-
sa prohibeatur. Prohibitorum autem in triplici
genere sunt: quidā omninō nō possunt procura-
tores dari, vt sunt, q̄ vitio nouercata natura, vel
ex accidēti, cōtracto laborāt, vel reb. suis, ob defē-
ctū intellectū, p̄gessse nō possunt, vt sunt mutus,
surdus, furiosus, prodigus, &c. vel q̄ in dignitatis
aliquo gradu & functione publica sint cōstituti,
quorū decor huius functionis vilitate nō debet
dehonestari, vel obscurari: vt sunt quaelibet illu-
stres personæ, cōsules, decuriones, medici, profes-
sores, &c. Procuratoris. n. officiū, nō est dignitas
sed onus, vt notat gl. in l. 2. C. de dignit. lib. 12. &
Panor. in c. Imperatorū, nu. 9. de iuram. calum.
& ab aliquib. pro munere vili & nullius existi-
mationis iudicatur, l. si quis procuratorē, vbi gl.
& Bart. Ang. & alij de dig. lib. 12. Dynus in c. infa-
mib. de reg. iur. in 6. Panor. in c. post celsionē, nu.
2. de probat. ob id illustres personæ, ne iacturam
existimationis faciāt, possunt ab officio procura-
torio abstinere, l. quicumq; , C. eod. Auth. ibi sig-
nata,

nata, quod ius, & in Auth. vt ab illustri, Spec. de
 procur. §. 1. nu. 35. nec Episcopi, vel Prælati, ne à
 diuinis obsequijs auocetur, & litibus, cōtentio-
 nibusq; incumbat; cū seruos Dei ab omni discor-
 dia auersos & pacificos esse oporteat; procurato-
 res cōstituuntur, c. sicut sacerdotes, 2. quæst. 7. c.
 cū simus, 9. quæst. 3. l. omnes, C. de Epis. & cler.
 Secundò: quidam tantū in iudicio ad lites non
 possunt cōstitui, licet ad negotia possint. Vt sunt
 seruus, excommunicatus, cū in iudicio legiti-
 mā personā standi non habeant, c. intelleximus,
 extr. de iud. minor, ob beneficiū restitutionis, l.
 exigēdi, C. eod. Panor. in c. iniuste, eod. infamez,
 si dētur pro Ecclesiasticis personis, & nō pro lai-
 cis, Panor. in c. Imperatorū, nu. 9. extr. de iureiur.
 mulier, ob pudorē sexūs, l. alienā, C. eod. l. 3. §. 1.
 ff. de neg. gestis, l. neq; fœmina, ff. eod. Exceptis q̄
 busdam casibus, scilicet, 1. Si in rem suam consti-
 tuta sit, l. quia te, C. de procur. 2. Pro parente in
 necessitate, l. fœminas, ff. eod. 3. Quando filiorū
 tutelā gerit, c. ex parte, extr. de appell. 4. Cū agi-
 tur pro libertate filij, vel patris, vel fratris, vel al-
 terius consanguinei, l. 3. ff. de liberali causa, 5. In
 causa filij per sententiā condemnati, quia appel-
 lat pro eo, & causam prosequitur, l. 1. §. fin. ff. de
 appell. recip. vel non. Deniq; quidā neq; ad lites,
 neq; ad negotia constituuntur, tantū in tem-
 poralibus, licet in spiritualibus procuratores es-
 se possint, vt sunt monachi, & clerici tam regula-
 res, quàm seculares, in quolibet gradu constitu-
 ti, c. 1. extr. de synd. c. sed nec procuratores, & c.
 1. verb. conductores, extr. ne cler. vel monach. &
 in Au. de sanctis Episcopis, §. Deo amabile: cū &
 pro

pro miserabilibus personis, coniunctis, & pro Ecclesijs suis maximè in causis, laicorũ & foro seculari procuratores dari possint, c. 1. & fin. extr. de postul.

Quæ Materia?

Negotia, vel omnium bonorum, vel alicuius partis extra iudiciũ, & omnes lites, vel quædam in iudicio, quæ ex causis, quibus adhiberi potest procurator, proficiscuntur, l. in copulandis, C. de nupt.

*Quæ causæ in iudicio agitari possunt,
& quæ non?*

Per procuratorem agi possunt omnes causæ civiles, nisi interesse Reipublicæ aliud suadeat, siue lis contestata sit, siue non, l. 2. l. nihil arbitramur, C. de procurat. l. 1. ff. an causæ appell. per alium red. l. qui populari, ff. de popul. act. circa criminales causas distinctio hæc habenda est. Aut de crimine agitur ad pœnam civiliter, aut criminaliter: si civiliter, etiam in causa criminali interuenire procurator potest, c. extra mediatores, extr. de test. l. vlt. C. ad l. Cor. de fal. c. super his, extr. de accus. c. tuæ frat. extr. de procur. c. 1. extr. vt lite nõ cõtestata, & c. Sin aut criminaliter, tunc non admittitur procurator, neque in agendo vel defendendo, c. Reos sanguinis, 23. q. 5. & c. veniens, extr. de accus. & c. tuæ, extr. de procurat. c. si quando, 2. q. 6. c. in criminalibus, 5. q. 3. & c. absens, 3. q. 11. Et est duplex ratio. 1. quia si interueniret procurator, & succumberet, ipse condemnare.

demnaretur, qui nō deliquit, l. liberto, ff. de neg. gest. quod esse non debet, æquitate aliud suadente, c. cognoscentes, extr. de constitut. 2. Quia id, quod admitteret, non posset consequi per actionem mandati contrariam, licet secus sit in causa ciuili. Excipiuntur tamen aliquot casus, quibus & in criminalibus admittitur procurator: 1. In crimine iniuriarum, si sit illustris persona, c. absens, 3. q. 9. 2. In accusatione ingratitude, l. sed & hæ, §. patronus, ff. eod. 3. In accusatione suspecti tutoris, l. non solum, §. fin. ff. eod. 4. In accusatione suspecti Prælati, secundum Innocentiū III. c. veritatis, extr. de dolo, & cont. 5. Si crimen, siue publicum sit, siue priuatum, non excedit pœnam relegationis, vel etiam ab ordine remotio- nis secundum Azo. Tancr. in l. absentem, ff. de pœnis. 6. In actione populari, pro priuato damno, intentata, l. licet, ff. eod. 7. Ad proponendum excusationes, c. reos, 23. q. 5. 8. Cùm seruus accusatur, quem dominus defendit, l. si seruus, C. de accus. 9. In leuibus criminibus, l. leuia, ff. de accus. 10. Ad excusandum & excipiendum, c. cùm dilecti, extr. de dolo & cont. Hodie tamen vsu frequentiori obseruatur, vt causæ criminales indifferenter, ob grauitatem, qua ciuilibus præponde- rant, per procuratores agantur.

*Quæ Forma conscriptionis Pro-
curatoris?*

Vt expresso (putà, per pactum, nuntium, li-
teras, rati habitionem) vel tacito, (vt si dominus
præsens, patiat rem suã agere) domini vel Ca-
pituli, (quod loco domini est) cōsensu, quis pro-
curator

N

curator

curator generaliter, ad omnia negotia, vel specialiter, ad certam causam, litemq; , vel cum clausula; Cum libera, in diem, vel ad diem, vel sub conditione, in iudicio, vel extra iudicium; constituitur, l. 1. l. inuitus, C. eod. l. 1. & , l. seq. ff. eod. Mynf. obseru. 44. cent. 1. l. qui patitur, ff. mādati, Clem. 1. eod. l. 1. & , l. 2. l. 5. & 6. l. seruum, ff. eod. l. 1. ff. mādati, l. 3. eod. l. mandato, l. procurator, ff. eod. Bar. in l. creditor, ff. mandati, l. 2. ad Trebel. gl. in c. ex parte, extr. de arb. per tex. in c. cū dilectus, extr. de relig. domib.

*Quæ forma constituendi Procuratoris
in iudicio?*

Vt dominus mandatum actis insinuet, hoc est, literas procurationis parti, vel iudici dirigat, offerat iudici, aut mittat, & ad acta redigi curet: aut vt ipse coram iudice procuratorem eligat, eiusq; personam confirmet, & se ratum habiturū, quicquid ille gesserit, polliceatur & caueat, l. si procuratorem, vbi Bar. num. 3. ff. eod. l. ne fatisdatio, ff. rem ratam habere. Et Specu. in tit. de procuratore, §. ratione formæ, num. 13. & 19.

*Quæ Forma constituendi extra
iudicium?*

Vt coram notario & testibus, aut, si is haberi nequit, literis, priuato vel publico sigillo, consignatis constituatur, iuribus suprā allegatis, &c. Et hoc casu quando sic de mandato constat, non cogitur procurator Actoris cauere re ratā dominum habiturum. Quòd si aut nullum omninò mandatū exhibere potest, tunc ne offerens quidem

dem cautionem, inuito aduersario, nisi pro coniuncta persona, recipitur, l. sed hæ, ff. eod. l. maritus, l. exigendi, C. eod. Sin autem probabiliter dubitetur, vtrum quis mandatum habeat, an non? Hoc casu cū cautione de rato admittitur, Cuius obser. lib. 7. c. 26. procurator autem Rei eodem modo, aut in iudicio, aut extra iudicium constituitur: sed adhibita satisfactione iudicatum solui, l. iudicatum, ff. iud. sol. eoq; nomine hypothecam suorum bonorum supponere pignori Reus debet, l. qui proprio, ff. eod. Nemo enim in re aliena iustus defensor est, nisi satisfaciat de iudicato soluendo, d. l. q. propria, ff. eod. & Bar. in d. l. si procurator. Vbi addit, etiãsi mādātū habeat idoneū procurator, tamē ad hāc cautionē teneri, nisi dominus ipse satisfaciderit, per l. vnicā, C. de satisf.

Que Forma mandati seu instrumenti Procuratorij?

Vt mandatum contineat nomen iudicis, coram quo litigatur, constituentis, constituti, & eius, contra quem, in qua causa, & ad quid (puta, an ad agendum, vel defendendum) constituitur, & quod ratum habebit dominus, quod cum eo actum erit. Et potissimum, si à Reo detur, exponatur in literis satisfactio, per quam ipse dominus sub hypotheca rerum suarū fideiussor procuratoris existat iudicatum solui, etiam cū apud acta constituitur, c. accedens, c. constitutis, extr. eod. cap. Nicolao, extr. de appel. §. si verò aliquis, instit. de satisf. l. vnicā, C. eod. l. 2. C. de confortibus eiusd. lit.

N 2

Quis

Quis Finis?

Vt, quia domini rebus suis superesse nolunt, vel nequeunt, eorum negotia, per alios ad id idoneos, expediuntur, l. 1. ff. eod. Cum & publice interfit, vt absentes defendantur, l. seruum, §. publice, ff. eod. l. 4. §. 1. ff. de actionibus.

Qui Effectus?

Primus effectus est, vt procurator, qui vel sua sponte, vel coactus, suscipit negotium demandatum, & tractare incipit, ipsa tractatione fit dominus negotij, postquam res desijt esse integra, tam extra iudicium, quam in iudicio, l. eum, §. fin. ff. de constit. pec. Barr. in l. 1. C. de sentent. & interloc. l. 1. ff. de stipulat. seruorum.

Secundus: Vnde post litis contestationem procurator dominus litis fit, & omnia facere, agere, & gerere ex bona fide potest, quae dominus facere posset, l. procuratoribus, l. nulla, C. eod. c. 1. §. 1. eod. in 6. Mynsing. obseruat. 43. cent. 1. c. 1. extr. vt lite non contestata.

Tertius: Sicut omnes contractus ab initio sunt voluntatis, ex post facto autem necessitatis, ita etiam mandati procuratorij susceptio sese habet vt, qui suscepit, etiam inuitus, absolueret & exequi mandatum auctoritate magistratus cogatur, praetor enim se coacturum edicit, l. filiusfamilias, §. fin. l. sed haec, ff. eod. nisi iustissima causa procurator se excusare possit, l. sed si quis, ff. quem admodum testamenta, &c.

Quartus: Quod citationes non ad dominum, sed ad procuratorem, dirigantur, actusque iudicialij

rij

rij ab ipso exigantur: ita, vt sententia non in dominum, sed in ipsum procuratorem etiam proferatur, l. 1. C. de sententijs & interloc. c. 1. extr. vt lite non cōtest. c. querelā, extr. de elect. l. liberto, §. fin. ff. de neg. gest. Et sanè in his, in quibus executio sententiæ perinde fieri potest, in procuratorem ac in dominū; vt in ciuilib. & pecuniarijs causis; secus est in ijs, in quibus executio fieri nequit in procuratorem, vt matrimonialibus & criminalibus, in quibus procurator, iuxta prius notata, admittitur, & id genus alijs, l. fin. vbi gl. Bart. & l. nihil, C. eod.

Quintus: Mandati actio directa & contraria, quæ ex obligatione, quæ inter dominum, & procuratorem consistit, proficiscitur. Directa quidē datur domino, contra procuratorem, ex varijs causis, quæ sunt in d. l. licet, l. filiusfamilias, §. sed et si, ff. eod. d. l. si procuratorem, ff. mandati, l. si quis, §. si quis, ff. de pœnis, d. l. q. proprio, §. procuratores, ff. eod. Contraria datur procuratori, contra dominum, ad consequendum id, quod bona fide expendit ex mandato, c. cū pro causa, extr. eod. c. quicumq; 12. quæst. 4. Quod si mandatum non habuerit, quod extra mandatum, in utilitatem tamen domini, expendit, cōsequitur negotiorum gestorum actione. æquum enim est, nusquam illi officium esse damnosum, l. sed si quis, ff. quemadmodum testamenta, & c. Item ad consequendum salarium, l. salarium, cum ll. sequent. mutuam, ff. mandati, l. salarium, C. mandati, l. sumptus, ff. de pact.

Sextus: Vt quicquid fuerit in iudicio, ex quo apparet de mandato legaliter facto, omnimodò

ratum sit, c. 1. extr. eod. potest enim procurator domino & nocere & prodesse, c. 1. & c. 2. de confel. in 6.

Quæ Cognata?

Affinitatem quandam cum procuratoribus, ratione susceptæ defensionis, vel administrationis rei alienæ, vel in iudicio, vel extra iudicium, habent aduocati, causarum patroni, defensores, syndici, actores, executores, notarij, vindices, negotiorum gestores, cognitores, oeconomi, curatores, tutores, operarum locatores, nuntij, c. causam, extr. de test. l. Pomponius, l. Plautius, ff. eod. Cuiacius ad Paul. lib. 1. tit. 2.

Quæ Adiacentia?

Mandatum, cautio de rato, cautio mandati portandi, cautio iudicio fisti, & cautio iudicatum solui, potestas substituendi, salarium, diligentia, cura, cum de malè & perperam gestis, vel incuriâ neglectis procurator teneatur domino.

Quæ Pugnancia?

Mors alterutrius tam constituentis, quàm constituti, re integra, ætas procuratoris minus apta negotijs, valetudo, occupationes, & impedimenta, quibus ita distringitur, vt suis reb. præesse nequeat, inimicitia, affinitates, aut amicitia cum aduersario contractæ, infortunium, & calamitas, tam procuratoris, quàm domini, finitio instantia: Quæ sunt reuocandi procuratoris iustæ causæ, Felin. in c. ex parte, nu. 21. extr. de rescript. Cyn. & Fab. in l. falsus, C. de fur. Deniq; omnes exceptiones peremptoria, quæ contra procuratorem in rem suam, seu alienam constitutum, vel
ratione

ratione sui & causæ, vel ratione cōstituentis, vel ratione formæ constitutionis competentes ante litis contestationem in vim dilatoriarum opponuntur, l. itaque, & l. si quis, ff. eod. Exceptiones contra procuratorem in rem suam constitutum cōpetentes sunt. 1. Nullus titulus est in procuratione insertus, nā nuda traditio, & sine causa facta in rebus corporalibus non transfert dominium, l. nunquā nuda, ff. de acq. rer. dominio. 2. Actio cessa est dubitata. i. in iudicium deducta, quare nō tenet cessio, c. 2. extr. de alienat. iud. mutan. & c. 3. Actio est pro parte vendita, pro parte donata, l. fin. C. man. 4. Cessio fuit simulata, c. per tuas, extr. qui filij sint legitimi. 5. Cessa iura sunt ab eo, q̄ cedere nō potuit, vt sunt minor sine tutoris, vel curatoris authoritate: tutor vel curator sine pupillo, nisi absens sit, vel dari nō possit, furiosus, prodig⁹, l. restitui, ff. ad Treb. l. is cui, ff. de ver. obl. Au. minoris, C. q̄ dare tut. vel & c. Exceptiones, quę opponuntur cōtra procuratorem in re & causam alienā cōstitutū, & cōpetunt ratione sui & causę, sunt: 1. Quod sit excōmunicatus, c. post cessionē, extr. de off. deleg. 2. Quod sit mulier, l. neq; sc̄mina, ff. eod. 3. Quia minor 25. annis, l. minor, ff. eod. 4. Quia miles, l. militis, C. eod. 5. Quia causa est criminalis, publica vel priuata, in qua procurator, ne in agendo, vel defendēdo, interueniat, prohibetur, c. tuæ, ext. eod. c. veniēs, extr. de accus. 6. Quia mandatū est generale, & talis est cā, in qua exigitur speciale, Spec. in §. ratione, tit. de procurat. 7. Non habet literas de rato, quamuis habeat procuratorias, c. penul. extr. de reli. dom. 8. Procurator, est cōtra Ecclesiā, in qua

beneficiū habet, c. fin. ext. de postul. 9. Cōstitutus est in iudicio ante litis cōtestationē à tutore vel curatore vel procuratore, quod fieri non potest, l. neq; ad negotia, & l. quod quis, C. de procurat. 10. Quia mādatum solū ad agendum, vel, licet de rato cauerit, non tamen ad defendendum, quod tamen necesse est, c. accedens, extr. eod. 11. Non cauit de rato, & dubius est de mandato, excedit fines mandati, non iuravit iuxta tenorem constitutionis, c. properandum, extr. de postul. c. innovat, extr. de elect. 12. Quia reuocatus est, Episcopus vel sacerdos secularis, vel in sacris ordinibus existens, vel in minoribus, monachus est, nec habet mandatum sui Superioris: laicus est, & est causa spiritualis, c. non iniuste, extr. eod. c. 1. & 2. extr. ne cler. vel monach. c. 2. extr. de postul. c. sacrosancta, extr. de elect. 13. Quia est magistratus, furiosus, potentior, fiscus, vel Respublica, infamis, seruus, accusatus de crimine capitali, filius, medicus, redemptor litis, falsus procurator, ignarus causæ, habens mandatum nullum, finitū vel reuocatum.

Secundò: ratione constituentis opponuntur exceptiones contra procuratorem, vt sunt: quia constituens fuit monachus, seruus, deportatus, vel bannitus, excommunicatus, minor 25. annis, infamis, reus criminis, mortuus re integra, vel quidam alius, cui, ob iustam causam, constituenti potestas est interdicta.

Tertiò: ratione formæ, competētes exceptiones obijciuntur contra procuratorem. 1. Quòd non contineatur in literis, seu instrumento constitutionis, ad quid fit constitutus, putà ad agendum,

dum, vel defendendum, c. accedens, & c. constitu-
tis, extr. eod. 2. Quòd mandatum actis non fit
insinuatum, l. si procuratorem, ff. eod. 3. Quòd
in literis procurationis rei, dominus non expo-
fuerit fatisdationem, per quam ipse dominus,
sub hypotheca rerum suarum, fideiussor procu-
ratoris existat iudicatum solui, etiam si apud a-
cta constituatur, l. 2. C. de confor. eiusdem litis,
§. si verò aliquis, in ff. de fatisdat. 4. Licet habe-
at mandatum ad agendum, non tamen ad defen-
dendum, c. Nicolao, extr. de appellat. 5. Quòd
ipse generaliter, licet alter specialiter, prius fue-
rit cõstitutus, c. 1. extr. eod. & c. 1. extr. de rescrip.

AXIOMATA ET SENTENTIAE.

*Nec Pralatus, sine cõsensu Capituli, nec Capitulum,
sine consensu Pralati, potest iudicium exercere, vel con-
ueniri, c. per totum, 12. q. 2.*

*Sententia cum falso procuratore lata, est ipso iure
nulla, nec praiudicat domino, c. ex insinuatione, & c. in
nostra presentia, extr. eod.*

*Non debet quis alterius odio praeagravari, c. nobis, ex-
tr. de simonia,*

*Qualibet praesumptio probatione in cõtrarium facta
elidi potest, c. in nostra, extr. eod.*

*Exceptio falsi procuratoris, non solum ante litis con-
testationem, verum etiam post, obijci potest, d. c. in no-
stra, extr. eod.*

*De nemine praesumendum, quòd sit immemor salu-
tis aeternae, 1. quest. 7.*

Quilibet praesumitur bonus, nisi probetur malus, c. v-

N 5 nico,

202 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
nico extr. de scruti. & c. dudum. extr. de præsump.

Nunquam proceditur contra absentem, nisi vel tacite vel expresse citatum, glos. in d. c. in nostra, in verbo irritandum, extr. eod.

Sublato principali tollitur accessorium, c. inter dilectos, extr. de fide instru. c. qualiter, extr. de elect. c. has scripsimus, 16. q. 7. c. 1. extr. de schismat.

Cum verba generalia, siue ambigua, ponuntur in instrumentis procurationis, recurrendum est ad intentionem constituentis. Verba enim debent deseruire intentioni, non intentio verbis, c. ex multiplici, extr. de decimis, c. humana aures, 22. q. 5. c. sedulo, 38. dist. c. intelligentia, extr. de verb. signif. c. praterea, & c. retulerunt, dist. 4. de consecrat.

Si post conclusionem in causa apparet, procuratorem reuocatum, nihilominus fertur sententia, c. auditis, extr. eod.

Procurator constitutus ad prosequendum iudicium petitorium, videtur etiam constitutus ad exercenda iudicia preparatoria & possessoria, etiam si aliud mandatum non habeat, l. 5. ad legatum, extr. eod.

Cum quid mandatur, omnia intelliguntur iniungi, sine quibus commodè ad exitum res mandata perducere nequit, eod.

Posterius mandatum derogat priori, iuxta regulam, pacta nouissima, & c.

In duplicibus iudicijs procurator datus ad agendum, videtur etiam datus ad defendendum, c. Nicolao, extr. de appell.

Pluribus procuratoribus simul, & in solidum datis, potior

potior est conditio occupantis, c. sancta crucis, extr. de rescript. gl. in c. non iniuste, extr. de procur.

Pluribus procuratoribus simul datis, non videtur dati in solidum, sed pro parte, nisi aliter cautum sit, c. si duo, extr. de procur. Mynsing. obseruat. 47. cent. 1.

Obscuritatis in mandato interpretatio contra dominum fit, iuxta l. veteribus, ff. de pactis.

Nota. iure Canonum indifferenter, quilibet administrator rei alienae dicitur procurator. Quia Canones non faciunt differentiam in vocabulis, dummodo is, qui alienae rei administranda constitutus est, habeat potestatem agendi & defendendi, c. petitio, extr. eod. & c. saluator, 1. q. 3. Ius autem civile procuratores ab alijs alienarum rerum administratoribus distinguit, gl. in c. quia in causis, extr. de procur.

DE SYNDICO.

Titulus XXXIX.

Continuatio.

Procuratores à causa efficiēte bifariam intelligi dictum est, vel procuratores in specie, qui à priuato quodam, vel syndicos, qui ab vniuersitate, vel collegio constituuntur, debēt enim vniuersitates cum iudicio praesentes commodè interesse non possint causas suas per constitutos syndicos agere, Dd. in l. 1. ff. q. cuiusq. vniuer. & c.

Quid est Syndicus?

Syndicus est procurator, qui ad agēdas causas vniuersitatis vel Collegij, seu defendēdas praesentes & futuras communi mandato constituitur, c. 1. & c. idem, extr. eod.

Vnde